

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

Б И Л Т Е Н

5

С К О П Ј Е
декември 2012 ГОДИНА

ИЗДАВАЧ:
АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:
ЉУПКА АРСЕНИЕВСКА

Претседател на Апелационен суд
Скопје

ЧЛЕНОВИ:

Судија: НАДИЦА АНДРЕЕВА

Претседател на одделот за судска
практика

Судија: КАТЕРИНА ОРОВЧАНЕЦ

Претседател на кривичен оддел

Судија: ПАВЛИНА КИМОВА

Претседател на прекршочен оддел

Судија: ЛИДИЈА ДИМЧЕВСКА

Претседател на граѓански оддел

Судија: МЕРИ ДИКА ГЕОРГИЕВСКА

Претседател на трговски оддел

Судија: ДРАГИЦА САПУНЦИЕВА

Претседател на одделот за работни
спорови

ЈАЗИЧНА РЕДАКЦИЈА

Билјана Наумовска

КОМПЈУТЕРСКА ОБРАБОТКА

Наташа Однакозова Жабокова

СОДРЖИНА

1. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА	Оддел за прекршоци на Апелационен суд Скопје	3
2. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени на седница на граѓанскиот и трговскиот оддел на Апелационен суд Скопје	10
3. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА	Трговски оддел на Апелационен суд Скопје	14
4. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени на седница на одделите за работни спорови на четирите Апелациони судови	36
5. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ	донесени на работен состанок на одделот за работни спорови на Апелационен суд Скопје	41
6. СТРУЧЕН ТРУД – д-р Зоран Михајлоски, судија на Апелационен суд Скопје	Сличности и разлики помеѓу измената на договорот за вработување и понудата на нов променет договорот пред отказ	43

ПРЕКРШОЧЕН ОДДЕЛ

СЕНТЕНЦИ ОД ПРЕКРШОЧНИ ОДЛУКИ

Кога обвинетиот е огласен за виновен за прекршок каде што е наведена **само казнената одредба** и му е изречена прекршочна санкција глоба, **сторена е суштествена повреда на одредбите на постапката од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, в.в. со чл.2 ст.2 од ЗП.**

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

Основани се жалбените наводи за сторена суштествена повреда на одредбите на постапката од чл.381 ст.1 т.11 од ЗКП, в.в. со чл.2 ст.2 од ЗП, бидејќи обжалената пресуда е нејасна, неразбирлива и не може во целост да се испита и изврши, а тоа влијаело на правилно и целосно утврдување на фактичката состојба по предметот.

Од увидот во списите кон предметот како и од изреката на првостепената пресуда се гледа дека обвинетиот е огласен виновен за прекршок по чл.194 ст.6 в.в. чл.376 од ЗБСП при што му е изречена прекршочна санкција глоба во износ од 50 евра во денарска противвредност од 3.050,00 денари и прекршочна санкција „Забрана на управување со моторно возило „Ф“ категорија во траење од 3 месеци.

Во одредбата од чл.194 ст.6 од ЗБСП, е пропишано дека глоба во износ од 25 евра во денарска противвредност во мандатна постапка ќе му се изрече, односно ќе му се регистрираат 15 негативни бода согласно со одредбите на овој закон на учесник во сообраќајот кој постапува спротивно на одредбата од став 3 на чл.194.

Одредбата од чл.194 став 6 од ЗБСП е казнива одредба и се изрекува на возач кој постапува спротивно на одредбата од став 3 на овој член, односно во истата е пропишана санкцијата за ставот 3 кој ги содржи обележјата на прекршокот.

Првостепениот суд требал да постапува во согласност со Законот за прекршоците и одредбите од ЗБСП, на начин што обвинетиот да биде огласен за виновен за дејствието во кое е опишан прекршокот или за чл.194 ст.1 или, пак, за чл.194 ст.3 од ЗБСП и при изрекувањето на прекршочната санкција да се повика на став 6 од чл. 194 од истиот Закон бидејќи одредбата од став 6 е **казнива одредба** и сосема е нејасно за кое дејствие на извршување, дали од чл.194 ст.1 или пак став 3 обвинетиот бил огласен виновен и му е изречена прекршочна санкција глоба.

Значи, сторена е суштествена повреда на одредбите од ЗКП и ЗП, затоа што не може со сигурност да се утврди и да се заклучи за кој прекршок обвинетиот е огласен за виновен во смисла на чл. 194 од ЗБСП којшто има повеќе ставови во кој е даден описот на прекршочните дејствија, а притоа погрешно е применет став 6 од истиот член како дејствие на прекршокот, а во која одредба е опишана само прекршочната санкција за дејствието од став 3 на овој член.

(Пресуда на Апелациониот суд Скопје ПРКЖС.бр.1958/11)

Кога прекршочната постапка е водена според одредбите на чл. 109 од Законот за прекршоците, сторена е суштествена повреда на одредбите од чл. 381 ст.1 т.11 од ЗКП, в.в. со чл. 76 ст.1 и чл.77 ст.1 од ЗКП, а сето тоа во чл. 2 ст.2 и чл. 109 од ЗП, кога од страна на судот не е сочинет записник за преземените дејствија.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

При проучувањето на списите кон предметот, а во врска со истакнатите жалбени наводи во жалбата на обвинетиот Апелациониот суд во Скопје најде дека од страна на првостепениот суд е сторена суштествена повреда на одредбите од чл. 381 ст.1 т.11 од ЗКП, в.в. со чл.76 ст.1 и чл.77 ст.1 од ЗКП, а сето тоа в.в. со чл. 2 ст.2 од ЗП, и чл. 109 од истиот Закон.

Во чл.76 ст.1 од ЗКП е предвидено дека за секое дејствие преземено во текот на кривичната постапката, а со тоа и во прекршочната постапка ќе се состави записник истовремено кога се врши дејствието, а ако тоа не е можно тогаш непосредно после тоа.

Во чл.77 ст.1 од ЗКП, е предвидено дека во записникот се внесува називот на државниот орган пред кој се врши дејствието, местото каде што се врши дејствието, денот и часот кога дејствието е почнато и завршено, имињата и презимињата на присутните лица, и во кое својство присуствуваат, како и назначување на кривичниот предмет (прекршочниот предмет), спрема кој се презема дејствието.

Во конкретниот случај станува збор за скратена постапка, за постапака водена по чл.109 од Законот за прекршоците.

Согласно со цитираните одредби од чл.76 и чл.77 од ЗКП, за обврската за водење записник, судот е должен и во скратената постапка кога се води без испитување на обвинетиот да сочини записник каде ќе констатира дали се исполнети условите за примена на одредбите од чл.109 од ЗП односно обвинетиот е уредно повикан, и дали како уредно повикан се јавил.

Бидејќи во конкретниот случај од увидот во списите се констатира дека отсутствува ваков записник, а во жалбата се истакнува поинаква ситуација којашто во отсуство на записник не може да се провери, сето ова одлуката ја прави нејасна и неразбирлива, согласно со чл. 381 ст.1 т.11 од ЗКП, в.в. со чл. 2 ст.2 од ЗП.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ПРКЖО.бр.335/12)

Кога обвинетиот е огласен за виновен за прекршок сторен по чл. 33 ст.6 в.в. ст.4 од ЗБСП и му е изречена прекршочна санкција Глоба, правилно е применето материјалното право кога на обвинетиот не му е изречена и прекршочна санкција Зabrана на управување со моторно возило.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

Од увидот во списите се констатира дека против обвинетиот е поднесено барање за поведување на прекршочна постапка за прекршок сторен по чл.33 ст.6 в.в. ст.4 од ЗБСП.

Од страна на првостепениот суд е донесена пресуда во која врз основа на изведените докази во текот на постапката и нивна правилна оценка е утврдена фактичка состојба во која првостепениот суд нашол дека обвинетиот критичниот ден и време го сторил прекршокот што му се става на терет и врз основа на која фактичка состојба е правилно применето и материјалното право кога е огласен за виновен за прекршокот по чл.33 ст.6 в.в. со ст.4 од ЗБСП и му е изречена прекршочна санкција глоба.

Не стојат наводите истакнати во жалбата на подносителот на барањето дека било повредено материјалното право со тоа што

на обвинетиот не му била изречена и прекршочна санкција **Забрана на управување со моторно возило**.

При увидот во чл.33 од ЗБСП, се констатира дека во став 7 од тој член е предвидено дека „на возачот кој постапува спротивно на одредбата од став 3 на овој член, покрај глобата утврдена во став 6 на овој член ќе му се изрече прекршочна санкција **Забрана на управување со моторно возило од 3 - до 12 месеци под услови и на начин утврдени со законот**“.

Бидејќи во конкретниот случај обвинетиот е огласен за виновен за прекршок по чл. 33 ст. 6 в.в. со ст. 4 од ЗБСП, се констатира дека за овој прекршок не е предвидено изрекување прекршочна санкција **Забрана на управување со моторно возило како што предвидува став 7 којшто е задолжително врзан со став 3 од чл. 33 од ЗБСП за кој изрекувањето на оваа санкција е исклучиво облигаторно.**

(Одлука на Апелационен суд Скопје ПРКЖС.бр.1122/11)

Кога ќе се утврди дека постоеле и други жалби од другата странка која жалба била благовремена, но поради грешка на администрацијата на основниот суд истата не била приклучена кон предметот и предметот со таквата жалба се достави накнадно на решавање во апелациониот суд, **второстепениот суд не може да донесува втора одлука ниту дополнителна пресуда, бидејќи тоа не е определено во одредбите на ЗКП.**

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

Според чл. 398 ст.1 од ЗКП, второстепениот суд може на седница на советот или врз основа на одржан претрес да ја отфрли жалбата како ненавремена или како недозволена или да ја

одбие жалбата како неоснована, и да ја потврди пресудата на судот од прв степен или да ја укине оваа пресуда и предметот да го упати до првостепениот суд на повторно судење и одлука или да ја преиначи првостепената пресуда.

Во став 2 од истата законска одредба предвидено е дека за сите жалби против истата пресуда првостепениот суд одлучува со една одлука.

Во конкретниот случај во увидот во списите на предметот се гледа дека до Апелациониот суд Скопје на 11.7.2012 година, е доставен предметот на Основниот суд Кавадарци заведен под Прк.бр.232/11, за постапување по жалбата на Подносителот на барањето за поведување на прекршочната постапка-шумска полициска станица Кавадарци од 21.5.2012 година и жалбата на обвинетиот Ванчо Темелков од 25.5.2012 година, против пресудата од 23.4.2012 година, Прк.бр.232/11, по кој од страна на овој суд донесена е пресуда ПРКЖО.бр. 225/12 од 20.9.2012 година, со која жалбите се одбиваат како неосновани, обжалената пресуда е потврдена и предметот како завршен е вратен на Основниот суд Кавадарци. На 26.11.2012 година предметот е доставен за одлучување по навремени жалби изјавени против истата пресуда од обвинетите ЈП Македоски шуми подружница Црн Бор Прилеп и Петар Пирговски од Прилеп кои не беа доставени во списите на 11.7.2012 година, ниту до денот на одржувањето на седницата на советот на 20.9.2012 година.

Од погоренаведените причини поаѓајќи од тоа дека согласно со чл. 398 ст.2 од ЗКП, за сите жалби против истата пресуда второстепениот суд одлучува со една одлука и не може да се носи втора ниту дополнителна. Овој суд согласно со чл. 400 од ЗКП, одлучи жалбите на обвинетите ЈП Македоски шуми подружница Црн Бор - Прилеп и Петар Пирговски од Прилеп да ги отфрли, бидејќи истите не се

дозволени според Закон- донесена е веќе правосилна пресуда против која пак, може да се поднесе вонреден правен лек.

(Одлука на Апелационен суд Скопје ПРКЖО бр.362/12)

ГРАЃАНСКИ ОДДЕЛ

ОД ЗАПИСНИК ОД ОДРЖАН ЗАЕДНИЧКИ СОСТАНОК НА СУДИИТЕ ОД ГРАЃАНСКИ И ТРГОВСКИ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ НА 17.9.2012 ГОДИНА

„Дали доверителите кои не го пријавиле, односно оспориле побарувањето, можат да иницираат, односно да ја продолжат постапката поведена пред отворањето на стечајната постапка, доколку побарувањето што е предмет на тужбено барање е огласување на ништовност и непроизведување правно дејство на договорот за залог врз иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги?“

ЗАКЛУЧОК

Во услови кога предмет на тужбеното барање е огласување на ништовност и непроизведување правно дејство на договорот за залог врз иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги, а во текот на постапката или пред поднесување на тужбата над тужениот е отворена стечајна постапка, доверителите односно тужителите можат да иницираат, односно да ја продолжат постапката за огласување на ништовност и непроизведување правно дејство на договорот за залог врз иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги без оглед на тоа што немаат пријавено побарување во врска со вака поставеното тужбено барање.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Од страна на Основниот суд Скопје II Скопје, на 30.8.2012 година до Апелациониот суд Скопје беше доставено барање за воедначување на судската практика во врска со спорното прашање :„Дали доверителите кои не го пријавиле, односно оспориле побарувањето, можат да иницираат, односно да ја продолжат постапката поведена пред отворањето на стечајната постапка, доколку побарувањето што е предмет на тужбено барање е огласување на ништовност и непроизведување правно дејство на договорот за залог врз иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги?“. Во прилог на ова барање беа доставени двете одлуки донесени од Апелациониот суд Скопје и тоа ГЖ.бр.7097/09 од 4.2.2010 година, и пресуда ГЖ.бр.6239/11 од 19.4.2012 година.

Имено, Апелациониот суд Скопје со решението ГЖ.бр.7097/09 од 4.2.2010 година го потврди првостепеното решение на Основниот суд Скопје II Скопје П.бр.2245/06 од 29.10.2009 година, со кое постапката по предметот е прекината со решение на записник од 24.9.2007 година поради отворање на стечајна постапка над второтужениот Фиком ДОО Скопје, а по предлог на тужителите за продолжување на постапката донесено е решението од 29.10.2009 година со кое е одбиен ваквиот предлог од причини што тужителите во оваа постапка како доверители во стечајната постапка не пријавиле побарување ниту го оспориле побарувањето на првотужениот. Наспроти ваквата одлука, со второстепена одлука – пресудата ГЖ.бр.6239/11 од 19.4.2012 година е потврдена пресудата П.бр.12730/07 од 21.2.2011 година, во која судот е на стојалиште дека нема место за прекин на постапката затоа што во конкретниот спор предмет на оцена е прогласување на ништовност на нотарски акт со договор за залог врз недвижен имот и бришење на хипотека во јавните книги и во тој случај се применуваат одредбите од чл. 101 од ЗОО и на неа може да се повикува секое лице кое има

правен интерес. Ваквото побарување тужителите не ни можеле да го пријават во стечајна постапка од причини што прогласување на ништовност на нотарски акт со договор за залог врз недвижен имот и бришење на хипотека во јавните книги може да се бара во парнична а не во стечајна постапка.

По повод вака доставеното спорно прашање од страна на Основниот суд Скопје II Скопје, судиите од граѓанскиот и трговскиот оддел на Апелациониот суд Скопје, на 17.9.2012 година одржаа состанок, па по развиената дискусија помеѓу присутните судии се заведе единствен став дека во конкретниот случај кога се работи за прогласување ништовност на нотарски акт со договор за залог врз недвижен имот и бришење на хипотека во јавните книги, нема што да се пријави во стечајната постапка, односно нема парично побарување кое може да се пријави во стечајната постапка, а во случајот се работи за право кое треба да се докажува во постапката пред парничниот суд во смисла на одредбите од ЗОО, а не се работи за парично побарување. Прекината постапка по поднесената тужба за прогласување ништовност на нотарски акт со договор за залог врз недвижен имот и бришење на хипотека во јавните книги може во секое време да се продолжи по поднесен предлог за продолжување на прекинатата постапка од страна на заинтересираната странка.

Со оглед на ова, присутните судии на состанокот едногласно се согласија да се донесе следниот заклучок: “Во услови кога предмет на тужбеното барање е огласување на ништовност и непроизведување на правно дејство на договорот за залог врз иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги, а во текот на постапката или пред поднесување на тужбата над тужениот е отворена стечајна постапка, доверителите односно тужителите можат да иницираат односно да ја продолжат постапката за огласување ништовност и непроизведување на правно дејство на договорот за залог врз

иден недвижен имот и бришење на запишана хипотека во јавните книги без оглед на тоа што немаат пријавено побарување во врска со вака поставеното тужбено барање.“

(од одржан заеднички состанок на судиите од граѓанскиот и трговскиот оддел на Апелациониот суд Скопје на 17.9.2012 година)

ТРГОВСКИ ОДДЕЛ

СЕНТЕНЦИ ОД ОДЛУКИ ОД ТРГОВСКИ СПОРОВИ

Не постои основ за надомест на штета и примена на член 141 и 142 од ЗОО ако преземените дејствија на тужителот биле во рамките на законски предвидената процедура и не може да се прифатат како штетно дејствие или да се смета дека тужителот претрпел штета предизвикана намерно или со крајно невнимание на тужителот.

Преземените дејствија од страна на тужениот не се противзаконски и не може да се прифатат како штетно дејствие од причина што согласно со член 70 од Царинскиот закон, царинскиот орган може да примени и посебни мерки (како што се здружување на стоката, нејзино одземање, продажба и слично), помеѓу другото и доколку документите што морале да бидат поднесени на одобрување на избраната царинска постапка, не биле доставени од страна на декларантот.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, по оценка на овој суд, првостепениот суд правилно прифатил дека од изведените докази во текот на постапката, првостепениот суд правилно утврдил дека постапувањето на тужениот во случајов не било спротивно на Времената спогодба за трговија и трговски прашања и на важечките царински прописи - Царинскиот закон, кој важел и се применувал во време на спроведувањето на царинската постапка. Првостепениот суд правилно оценил дека во конкретниот случај,

тужениот постапувал во целост во согласност со одредбите на Царинскиот закон. Имено, по проверка на точноста и правилноста на документите за докажување на непреференционалното потекло на стоките - изјавите во фактури, а притоа имајќи ги предвид известувањата од царинските органи во Грција, дека компаниите кои ги издале изјавите во фактури не се одобрени извозници, стоката била задржана на царинскиот терминал во Гевгелија поради потребата да се задолжи декларантот да достави доказ за преференцијалното потекло на нафтените деривати (ЕУР 1 или дозвола за увоз од Министерството за економија). Судот правилно оценил дека ваквото задржување не може да се смета за незаконито и противправно, бидејќи тужениот го почитувал известувањето на грчките надлежни царински органи, неговото барање од декларантот да достави дополнителни документи за потекло. Судот правилно оценил дека сите преземени дејствија од страна на тужениот биле во рамките на законски предвидената процедура и не може да се прифатат како штетно дејствие ниту може да се смета дека тужителот претрпел штета со плаќањето на терминална такса по вина на тужениот. Наведеното од причини што се работи за царински трошоци, па доколку предизвикувањето на тие трошоци не излегува од рамките на законски предвидената процедура, според наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно прифатил дека не може таквите трошоци кои ги поднел увозникот да се сметаат за штета во облигационоправна смисла од која би произлегло неговото право да бара надомест на истите.

Неосновани се жалбените наводи на тужителот дека првостепениот суд со обжалената прересуда погрешно утврдил дека тужениот во конкретниот случај целосно постапувал согласно со одредбите на Времената спогодба за трговија и трговски прашања, ова од причини што од изведените докази во текот на постапката јасно произлегува дека тужителот во спорниот период не располагал со ниту еден релевантен доказ за

потекло од ЕУ врз основа на кој можело да се изврши увозното царинење, односно во конкретниот случај предметните нафтени деривати не биле пропратени со доказ за потекло ЕУР-1 или изјава во фактура кои по форма и содржина се пропишани со чл.16 од протокол IV на Времената спогодба за трговија и трговски прашања меѓу РМ и ЕУ или согласност за увоз од Министерството за економија пропишана со Одлуката на Владата на РМ за распоредување на стоки на форми на извоз и увоз, доколку не се поседува наведениот доказ за потекло од земја членка на ЕУ.

Имено, судот правилно утврдил дека тужителот кон царинските декларации како доказ за потекло на предметните нафтени деривати приложувал „изјави во фактура“ за кои царинските органи на Р.Грција, го известиле тужениот дека компаниите кои ги издале овие изјави во фактура не се одобрени извозници од грчките компетентни царински органи, односно дека ваквите изјави во фактура не претставуваат доказ за потекло врз основа на кој може да се изврши увозно царинење, па затоа тужениот со допис го задолжил тужителот да ги достави бараните докази.

Исто така во обжалената пресуда судот правилно утврдил дека и сертификатите за потекло на стоките Форма - А издадени од страна на Комората за трговија и индустрија на Солун - Република Грција во спорниот период немале правна сила на доказ на потекло врз основа на кој можело да се изврши увозното царинење затоа што ваквите сертификати за прв пат биле воспоставени на 14 мај 2002 година како можен доказ кој во царинската постапка ќе го употребуваат РМ и земјите членки на ЕУ, односно речиси еден месец по царинењето на нафтените деривати кое е извршено на 18 април 2002 година. На 14 мај 2002 година надлежните грчки царински органи доставиле до тужениот Царинска управа на Р.Македонија информација за органот кој е овластен да ги издава ваквите сертификати,

примероци на печатите со кои истите ќе се оверуваат и примероци на потписите на овластените лица кои ќе ги потпишуваат, а примената на овие сертификати како релевантен доказ за потекло во царинската постапка била уредена од договорните страни на Времената спогодба дури на петтиот состанок на Советот за соработка одржан во месец јули 2002 година.

Неосновани се жалбените наводи на тужителот дека првостепениот суд погрешно ги ценел дописите на грчките царински органи, вербалната нота од Европската комисија и дописот од потпретседателот до претседателот на Владата од 03.4.2002 година, од причини што истите претставуваат само препорака за ургентно практично решавање на затекнатата состојба.

При ваква правна и фактичка состојба на работите, имајќи предвид дека за предметните нафтени деривати, тужителот во увозната царинска постапка приложувал како докази за потекло изјави во фактури кои не се валидни и сертификати на Комората за трговија и индустрија на Солун- Република Грција, кои не биле договорени меѓу договорните страни на Времената спогодба, неспорно произлегува дека со обжалената пресуда судот правилно утврдил дека во текот на спорниот период тужениот правилно постапувал кога согласно со одредбите на времената спогодба и царинските прописи го задржувал товарот со предметните нафтени деривати на тужителот бидејќи истиот не бил пропратен со уредни царински документи во смисла на одредбите од Спогодбата за стабилизација и асоцијација и Времената спогодба.

Врз оваа основа, судот со обжалената пресуда правилно го применил и материјалното право, односно одредбите на чл.141 и 142 од ЗОО, притоа утврдувајќи дека преземените дејствија на тужениот биле во рамките на законски предвидената процедура и

не може да се прифатат како штетно дејствие, ниту може да се смета дека тужителот претрпел штета предизвикана намерно или од невнимание на тужениот, па во оваа смисла и по наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно утврдил дека во конкретниот случај не постои основ за бараната штета, односно дека тужителот не претрпел штета како резултат на конкретни штетни дејствија на тужениот, односно правилно одлучил дека е неосновано тужбеното барање на тужителот на име надомест за претрпена штета и на име надомест за изгубена добивка.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.600/10 од 16.12.2010 година)

Неоснован е приговорот за застареност на тужбеното барање кое се однесува на договорот за застареност на тужбеното барање кое се однесува на договорот за репрограма на долг од причина што со договорот за репрограма кој бил потпишан од страна на тужениот, била дадена согласност на постоење на долгот по основ и висина, на кој начин бил прекинат рокот за застареност, а тужбеното барање по овој основ било истакнато со поднесок пред истекот на рокот од три години во смисла на член 363 од Законот за облигационите односи.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога со примена на одредбите од чл.570 ст.1, чл.199, чл.266 и чл.266-а ст.1 од ЗОО, делумно го усвоил тужбеното барање на тужителот па го задолжил тужениот да му плати на тужителот на име долг 7.330.898,00 денари со законска заштезна камата на овој износ согласно со ЗВСЗК сметано од

денот на поднесувањето на тужбата 16.1.2004 година до 31.1.2010 година, а од 1.2.2010 година до исплатата да му исплати законска казнена камата во висина на референтната стапка на Народна банка на Република Македонија што за секое полугодие важела на последниот ден од полугодието што му претходело на тековното полугодие зголемена за 10 процентни поени, сè во рок од 8 дена по приемот на пресудата, а под страв на присилно извршување и кога противтужбеното барање на тужениот за разликата од досудениот износ од 4.242.776,00 денари до бараниот износ од 14.383.273,00 денари го одбил како неосновано.

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти, со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно прифатил дека од изведените докази во текот на постапката, а особено од извршеното вештачење по предметот кое по оценка на овој суд е правилно и совесно изготвено и истото е во целост во согласност со правилата на науката и вештината во смисла на одредбата од чл.243 од ЗПП, се утврдува дека тужителот и тужениот биле во облигационо правни односи во текот на 2002 и 2003 година на начин што склучиле договори за закуп на капацитет на летови на релација Скопје – Копенхаген - Скопје, Скопје – Гетеборг - Скопје и Скопје – Копенхаген – Гетеборг - Скопје. На 17.10.2001 година тужителот и тужениот преку свои овластени претставници го утврдиле долгот за тужениот спрема тужителот, при што за истото бил составен записник своерачно потпишан од странките и бил утврден вкупниот долг на тужениот спрема тужителот во износ од 7.979.927,00 денари. Врз основа на тој записник на 26.5.2003 година помеѓу тужителот и тужениот бил составен договор за репрограм на долг, при што предмет на договорот било дефенирање на условите за репрограмирање на долгот на тужениот кон тужителот и динамика на плаќање на истиот. Во конкретниот случај од изведените докази во текот на постапката

судот несомнено утврдил дека тужениот му должи на тужителот по основ на ненаплатени такси и реализирана продажба по фактури износ од 2.417.889,50 денари, кои такси и фактури произлегуваат од договорот за закуп на капацитети од 26.5.2003 година, а по договорот за репрограм на долг тужениот му должи вкупен износ од 4.913.008,50 денари или 7.330.898,00 денари, па во оваа смисла, и по оценка на овој суд, правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужениот ќе биде во обврска да му го исплати на тужителот сега досудениот износ кој долг произлегува од претходна деловна соработка на странките произлезена врз основа на скупени договори за закуп на капацитети.

Во однос на противтужбеното барање судот правилно одлучил кога барањето го усвоил за износ од 4.242.776,00 денари, бидејќи истото произлегува како побарување на тужителот по основ на повеќе пресметаните аеродромски такси и повеќе пуштени авионски билети, односно дека тужителот му должи на тужениот сума во износ од 4.242.776,00 денари. Над вака досудениот износ судот правилно одлучил кога барањето го одбил како неосновано, бидејќи истото од една страна е превисоко поставено, а од друга страна, книжните писма се однесувале на фактури насловени на сосема друго правно лице.

При донесувањето на побиваната пресуда судот ги имал предвид наводите на тужениот - противтужителот во поглед на барањата кои се однесуваат на договорот за репрограм за долг и дека истото се темели на записникот од 17.10.2001 година, односно дека истото е застарено, но и по оценка на овој суд првостепениот суд правилно одлучил кога ваквите наводи ги одбил како неосновани, а ова од причини што договорот за репрограм е склучен на 26.5.2003 година и истиот е заклучен во врска и по повод записникот од 17.10.2001 година. Правилно прифатил првостепениот суд дека во конкретниот случај со ставање на своерачен потпис на овој договор за репрограм,

законскиот застапник на тужениот во целост се согласил со постоењето на долгот и од каде истиот произлегува што значи истиот го признал и по основ и по висина, поради што токму со склучувањето на договорот е прекинат рокот за застареност и истиот започнал да тече.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2533/10 од 9.6.2011 година)

Заклучениот договор за отстапување на работници согласно со член 8 став 1, член 11 став 1 и член 13 став 1 од Законот за агенции за привремени вработувања и член 22 од ЗРО како лекс специјалис создава обврски за исплата на фактуриран долг по основ ангажирање на работници.

Ваквиот договор не е нишовен во смисла на член 95 став 2 од ЗОО од причини што случувањето на конкретниот договор било забрането само за тужениот со член 2 став 3 од Законот за работните односи, согласно со која за тужениот била исклучена можноста потребата од работници да ја обезбедува од Агенцијата за привремени вработувања, претходно наведениот член не се однесува на тужителот и со него не се определува забрана на истиот да склучува таков договор, поради што тој договор останал во сила односно не е ништовен.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

На вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба по наоѓање на овој суд првостепениот суд правилно го применил и материјалното право кога со примена на одредбите од чл.122 став 2 од ЗОО и чл.95 од истиот закон, а потоа и со примена на одредбите од чл.8 став1, чл.11 став 1, чл.13 став 1 од Законот за агенции за привремени вработувања(„Сл.весник на РМ“ 49/06) и

чл.22 од ЗРО како лекс специјалис одлучил како во изреката на обжалената пресуда, одлучувајќи по поставеното тужбено барање на тужителот и поднесеното противтужбено барање на тужениот.

Неосновани се жалбените наводи на тужениот дека истиот со уредно писмено известување го известил тужителот дека склучениот договор за отстапување на работници го раскинува поради немање финансиски средства во Буџетот на РМ за 2006 година. Ова од причини што не биле исполнети условите од чл.122 став 1 и 2 од ЗОО договорот да се раскине, како што впрочем, правилно констатирал и првостепениот суд, бидејќи раскинување договор не може да се бара ако страната што се повикува на променетите околности била должна во време на склучувањето на договорот да ги земе предвид тие околности или истите навремено да ги избегне и совлада.

Во оваа насока нема влијание за поинакво одлучување ниту појаснувањето на тужениот во жалбата дека за да може тужениот да вработува или ангажира други лица како буџетски корисник потребно е да се обезбедат финансиски средства во Буџетот и да се обезбеди согласност од Министерството за финансии за тоа, ниту пак дека истите претставуваат основ да биде ништовен склучениот договор за отстапување на работници, од причини што тој бил должен во време на склучувањето на договорот оваа околност да ја земе предвид.

Во жалбата тужениот исто така наведува дека судот не ги земал предвид наводите дека вработените во Агенцијата немаат статус на државни службеници и дека за вработување се применуваат одредби од ЗРО, според кои тужениот потребите од работници ги обезбедува со објавување на јавен оглас, потоа дека во случајот не е дозволена пренамена на средства за исплата на плати според Законот за извршување на Буџетот за 2006 година, со што повторно се укажува на наводи за постоење ништовност на договорот.

Ценејќи ги и ваквите жалбени наводи, овој суд наоѓа дека истите се неосновани, бидејќи согласно со чл.95 од ЗОО, договорот кој не е во согласност со Уставот, законите и добрите деловни обичаи е ништовен, а ако склучувањето определен договор и е забрането само на едната страна, договорот ќе остане во сила ако во законот не е предвидено нешто друго во определениот случај, а страната што ја повредила законската забрана ќе ги поднесува соодветните последици. Во случајот странките во постапката склучиле валиден и законит договор за отстапување на работници заведен кај тужителот под бр.02-301 и кај тужениот под бр.03-266, со кој тужениот барал тужителот да му отстапи седум работници за точно определени привремени работи по одделни квалификации на работниците за период од една година, а потоа врз основа на истиот, согласно со чл.13 од Законот за агенциите за привремени вработувања биле склучени договори за работа на определено време со секој од отстапените работници поединечно. Од друга страна, видно од списите во предметот за овој суд е значајно дека склучените договори ги содржат сите неопходни претпоставки за полноважност на истите и тоа постоење на договорни страни, изјава на волјите,возможен, дозволен и определив предмет на обврска, дозволен основ и неопходна писмена форма, во смисла на одредбите од чл.2,3,14,20,38,43 и одредбите од чл. 59 до чл. 65 од ЗОО.

Неоснован е жалбениот навод дека судот не го земал предвид приговорот на вештачењето и наводите дека со вештачењето не е утврдено каде цела година работеле ангажираните работници односно дека тие работеле на сметка на тужителот и за неговите потреби. Ова од причини што од страна на Заводот за вештачење преку вештото лице Јане Дамјански дипломиран економист, по барање на судот е утврдена висината на долгот не навлегувајќи во правниот дел, а во одговорот на приговор од страна на вештото лице е наведено дека од документацијата што му била презентирана од страна на тужителот, не можел да стекне убедување дека 6-те работника во

спорниот период биле ангажирани за извршување на задачи во некои други фирми освен кај тужениот, при што останал во целост на основниот наод и мислење и состојбата утврдена во истиот. Впрочем, без влијание е наводот во жалбата во тој правец, од причини што тужителот постапил во смисла на чл.8 став 1 од Законот за агенции за привремени вработувања, преземајќи ја обврската со Договорот за отстапување на седумте работници, кои ги исплатил, а на тужениот му го фактурирал износот што е утврден со вештиот наод и мислење.

Овој суд го ценеше жалбениот навод на тужениот дека не може да се бараат средства од некој кога не се извршувале работите после раскинувањето на договорот. За истиот најде дека е неоснован, од причини што тужениот не постапил согласно со чл.17 став 1 и 2 од Законот за агенции за привремени вработувања, за да може договорот да се раскине, па обврската да се испочитува решението на Министерството за труд и социјална политика и да ги исплати сите обврски кон отстапените работници останала на страната на тужениот.

Повикувањето на примена на чл.122 став 1 од Законот за облигационите односи од страна на тужениот во жалбата во смисла дека по склучувањето на договорот настапиле околности што го отежнуваат исполнувањето на обврската на едната страна, или ако поради нив не може да се оствари целта на договорот, овој суд не го прифаќа, бидејќи се работи за толкување на одредба од законот со цел да се успее во спорот, а согласно со чл.122 став 2 од ЗОО на која правилно се повикува првостепениот суд раскинување на договор не може да се бара ако страната што се повикува на променетите околности била должна во време на склучувањето на договорот да ги земе предвид тие околности или можела да ги избегне или совлада.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-553/11 од 15.9.2011 година)

Може да се утврди ништовноста на одлука по чл.95 од ЗОО донесена од Одбор на доверители на тужена фирма во стечај за прифаќање на понуда за продажба на правниот субјект по распишан јавен повик за продажба, како и заклучениот договор за купопродажба заверен кај нотар, бидејќи се спротивни на добрите деловни обичаи.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

Меѓутоа, имајќи го предвид фактот дека тужителот има правен интерес да поднесе ваква тужба со која бара да се утврди ништовност на Одлуката бр.03-88/3 од 6.7.2005 година, донесена од Одборот на доверители на ДПКОЗ „Зора“ АД во стечај од Гевгелија за прифаќање на понудата за продажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија со сите права и обврски поднесена од лицето Васил Ѓорѓе Катаниколов по распишан јавен повик за продажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија и на договорот за купопродажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ експорт - импорт од Гевгелија бр.03-122 од 9.11.2005 година заверен кај нотар Ѓорѓе Николов од Гевгелија под УЗП.бр.7124/05 од 14.11.2005 година склучен помеѓу тужениот како продавач и лицето Васил Ѓорѓе Караниколов како купувач, со оглед дека истиот на јавниот повик дал поголема понуда за купување на правниот субјект, од понудата која ја дал лицето Васил Ѓорѓе Караниколов, а имајќи го предвид и фактот дека спротивно на одредбите од Законот за стечај, на одржаната седница на собранието на доверители на тужениот од 9.9.2003 година не е одлучено дали одборот на доверители останува и понатаму, а не бил прифатен и предлогот на доверителот „Вал“ за зголемување на одборот на доверители за уште 2 члена и дека

одборот на доверители согласно со одредбата од чл.170-в ст.1,2,3,4,5 и 6 од Законот за стечај е надлежен само да даде мислење во врска со понудената пониска цена од проценетата вредност, но не и да донесе одлука за продажба на имотот кој е дел од стечајната маса, по цена пониска од проценетата, за кое нешто единствено надлежно било Собранието на доверители на тужениот, кое пак согласно одредбите на Законот за стечај, требало да се свика во рок од 15 дена од денот на отворањето на затворените понуди, а што во конкретниот случај не е сторено. Ако се има предвид фактот дека понудите биле отворени на 4.7.2005 година, а собранието на доверители било свикано дури на 18.10.2005 година, по склучувањето на преддоговорот за купопродажба на правниот субјект, а имајќи го предвид и фактот дека спротивно на одредбите од Законот за стечај во стечајната постапка над тужениот бил продаван имот на правниот субјект Друштво „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија, кој пак не бил имот на стечајниот должник сега тужениот, а одборот на доверители немал надлежност во стечајната постапка над тужениот да продава имот на друго правно лице, а тоа е имотот на Друштво „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија, од што произлегува дека донесената одлука бр.03-88/3 од 6.7.2005 година и склучениот договор за купопродажба, нотарски заверен под УЗП.бр.7124/05 од 14.11.2005 година, чија ништовност се бара се спротивни на законот и на добрите деловни обичаи, па и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека во конкретниот случај се исполнети законските услови од чл.95 од ЗОО да се утврди ништовност на одлука бр.03-88/3 од 6.7.2005 година и склучениот договор за купопродажба, нотарски заверен под УЗП.бр.7124/05 од 14.11.2005 година, со оглед дека истите се спротивни на законот и на добрите обичаи. Ова дотолку повеќе ако се има предвид фактот дека лицето Васил Ѓорѓе Караниколов од 12.7.2000 година до 10.7.2003 година, и од 21.4.2005 година до 21.5.2005 година било вработено кај тужениот на работно место референт во комерцијалната служба, што значи дека истиот бил запознаен со финансиската состојба на тужениот, а од 26.9.2005

година бил вработен кај правниот субјект Друштво „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија што се продавало, па првостепениот суд правилно прифатил дека понудата на ова лице Васил Ѓорѓе Караниколов, како блиско лице на стечајниот должник - тужениот, била незаконита и како таква требала да биде отфрлена.

По оценка на овој суд првостепениот суд правилно постапил кога го одбил како неосновано противтужбеното барање на тужениот, со оглед дека од изведените докази во текот на постапката несомнено се утврди дека помеѓу тужителот и тужениот настанал правен однос, ако се има предвид дека тужителот учествувал во постапката по објавениот јавен повик од страна на тужениот за прибирање на затворени писмени понуди за продажба на правниот субјект Друштво „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија, дека неговата понуда е одфрлена од страна на комисијата на тужениот, па во оваа смисла не може да се смета дека помеѓу тужителот и тужениот не настанал никаков правен однос.

Неосновани се и жалбените наводи на тужениот кои укажуваат на погрешна примена на материјалното право.

На правилно и целосно утврдена фактичка состојба, првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога со примена на одредбите од чл.33, чл.34, чл.170 - в ст.1,2,3,4,5 и 6, чл.148, чл.173 од Законот за стечај, како и одредбата од чл.95 од ЗОО под римско I од изреката го усвоил тужбеното барање на тужителот па утврдил дека Одлуката бр.03-88/3 од 6.7.2005 година донесена од Одборот на доверителот на ДПКОЗ „Зора“ АД во стечај од Гевгелија за прифаќање на понудата за продажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија со сите права и обврски поднесена од лицето Васил Ѓорѓе Катаниколов по рапишан јавен повик за продажба на правниот субјект Друштво

за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ од Гевгелија и договорот за купопродажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ експорт - импорт од Гевгелија бр.03-122 од 9.11.2005 година заверен кај нотар Ѓорѓе Николов од Гевгелија под УЗП.бр.7124/05 од 14.11.2005 година склучен помеѓу тужениот како продавач и лицето Васил Ѓорѓе Катаниколов како купувач се ништовни, се ставаат вон сила и не произведуваат правно дејство бидејќи се спротивни на Законот и добрите деловни обичаи, а под римско II од изреката го одбил како неосновано противтужбеното барање на тужениот да се утврди дека не постои правен однос на тужителот како овластен понудувач спрема тужениот како продавач, за купување на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ експорт - импорт од Гевгелија, затоа што по распишаниот јавен оглас за продажба на правниот субјект Друштво за транспорт и шпедиција „Зора шпед“ ДООЕЛ експорт - импорт од Гевгелија со сите права и обврски тужителот со доставената понуда доставил некомплетна документација која од пропишаната потребна документација не содржела уверение дека не е изречена мерка забрана за вршење на дејност, како и да се задолжи тужителот да му ги надомести парничните трошоци во постапката.

Апелациониот суд при одлучувањето го ценеше жалбениот навод на тужениот, кој укажува на тоа дека првостепениот суд со сега обжалената пресуда врши ревизија на стечајниот предмет, но за ваквиот навод оцени дека е неоснован, од причина што првостепениот суд постапувајќи по напатствијата на второстепениот суд дадени со решението ССЖ.бр.2077/06 од 16.11.2006 година, правилно извршил увид во стечајниот предмет на Основниот суд Гевгелија СТ.бр.40/02, а со цел да ја утврди законитоста на донесената спорна одлука и склучениот договор за купопродажба.

Овој суд го ценеше и жалбениот навод на тужениот кој

укажува на тоа дека првостепениот суд погрешно се повикал на одредбите од чл.170 - а, чл.170 - б и чл.170 - в од Законот за стечај согласно чл.21 од ЗИД на Законот за стечај, („Сл. весник на РМ“ бр.17/04) , немајќи предвид дека овие одредби не можеле да се применат во конкретниот случај, но за ваквиот навод оцени дека е неоснован, од причина што правилно првостепениот суд се повикал на овие одредби, со оглед дека во време на донесувањето на спорната одлука и склучувањето на спорниот договор за купопродажба овие одредби биле во примена, ако се има предвид дека извештајното рочиште е одржано на 9.9.2003 година.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2160/10 од 11.5.2011 година)

Само сопственикот е активно легитимиран да бара враќање на стварта, а во конкретниот случај тужителот бара да му се предаде во владение испразнета од ствари и луѓе деловна просторија од 307 м2 како предмет на продажба се елементи на монтажна барака, па правилно е стојалиштето дека со овој договор се купени подвижни предмети , а не недвижност на ул. Бутелска.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти со кои овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. И по оценка на овој суд правилно прифатил првостепениот суд дека од изведените докази во текот на постапката односно од Договорот за продажба на елементи од монтажна барака склучен на 18.10.2001 година помеѓу АД Центро -Скопје како продавач и Симаг-Инвест Симаг ДОО Скопје како купувач, дека предмет на договорот е продажба на подвижни предмети - елементи на монтажна барака кои се во

сопственост на продавачот, лоцирани на ул.Бутелска бр.4 објект 201 со површина од 307 м², цената на по која продавачот му ги продал монтажните елементи на бараката на купувачот и правата и обврските кои за нив произлегуваат од вака склучениот договор. Од содржината на овој договор и според наоѓање на овој суд, првостепениот суд правилно утврдил дека во конкретниот случај со договорот Симаг-Инвест Симаг ДОО Скопје купил подвижни предмети, а не недвижност на ул.Бутелска бр.4.

По наоѓање на овој суд од решението на Основниот суд Штип II трег бр.763/02 од 18.9.2002 година, првостепениот суд правилно утврдил дека во трговскиот регистар било запишано зголемувањето на основната главнина на тужителот како резултат на пристапување нови содружници покрај постојните, при што како содружник на тужителот пристапил и Симаг-Инвест и др. ДОО Скопје, како и дека вкупниот износ на средства кои ги вложил при пристапувањето изнесува 63.365 евра или 3.869.054,00 денари. Тужителот до заклучувањето на главната расправа, и покрај задолжението на судот дадено во неколку наврати, не доставил докази дека предмет на неговиот влог кај тужителот е деловен објект на ул.Бутелска бр.4 во Скопје во површина од 307 м², дека на ваков начин се стекнал со сопственост на деловниот објект за кој бара предавање во владение од страна на тужениот и надомест на штета поради бесправно користење на истиот, од страна на тужениот. Од договорот за деловно-техничка соработка од 1.8.2002 година судот ја утврдил содржината на деловниот однос кој настанал помеѓу страните на овој договор и нивните меѓусебни права и обврски, како и дека врз основа на овој договор тужителот легитимирајќи се како сопственик на деловна просторија на ул.Бутелска бр.4 во Скопје истата ја отстапил на Имобиљаре-Систем, со неа да стопанисува или да ја издава под закуп на трети лица. Од договорот за закуп на деловен простор од 21.12.2002 година судот утврдил дека тужениот како закупец имал склучено договор за закуп со Имобиљаре - Систем ДОО Свети Николе

како закуподавач за деловна просторија со површина од 307 м² на ул.Бутелска бр.4 Скопје, висината на закупнината, правата и обврските кои за нив произлегуваат од склучениот договор за закуп, како и важноста, односно времетраењето на договорот.

По оценка на овој суд правилно одлучил првостепениот суд кога го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот со кое бара да се задолжи тужениот да му ја предаде во владение испразнета од ствари и луѓе деловната просторија, од причини што само сопственикот е активно легитимиран да бара враќање на стварта, а тужителот во конкретниот случај не е сопственик и истиот не е активно легитимиран да бара предавање на истата. Од изведените докази првостепениот суд правилно прифатил дека не произлегува врз основа на вложување, како влог во основната главнина на тужителот, од страна на неговиот содружник Симаг Инвест Симаг ДОО Скопје, дека тужителот се стекнал со право на сопственост на недвижност-деловен постор на ул.Бутелска бр.4 Скопје, за да би можел истиот како негов влог да го вложи во основната главнина на тужителот. Правниот основ по кој Симаг Инвест Симаг ДОО Скопје го темели своето право на сопственост е договор за продажба на елементи од монтажна барака како подвижни предмети лоцирани на ул.Бутелска бр.4 во Скопје, односно првостепениот суд правилно заклучил дека Симаг Инвест Симаг ДОО Скопје не бил сопственик на деловен објект, туку само на подвижни предмети-елементи на монтажната барака, со кои како сопственик можел да располага сè до донесување на правосилната пресуда ПС бр.867/03 од 5.12.2005 година, со која е поништен договорот за продажба на елементите од монтажната барака, па и според овој суд првостепениот суд правилно утврдил дека тужениот не бил, ниту е сопственик на деловната просторија на ул.Бутелска бр.4 во Скопје со површина од 307 м².

Апелациониот суд оцени дека првостепениот суд правилно прифатил за утврдено дека во конкретниот случај од изведените

докази не произлегува дека тужениот со ниту едно од неговите преземени дејствија, или евентуално пропуштања, не придонел тужениот да трпи штета. Имено, судот неспорно утврдил дека тужениот го користел деловниот простор под закуп врз основа на склучен договор за закуп со Имобиљаре Систем, дека договорот бил со определено времетраење и престанал поради истек на рокот за кој бил склучен и не бил продолжен. Судот правилно утврдил дека тужбеното барање за надомест на штета, во вид на изгубена добивка е поднесено од страна на тужителот кој со тужбата се легитимира како сопственик на деловниот простор, па по наоѓање на овој суд правилно првостепениот суд утврдил дека ваквото тужбеното барање за надомест на штета е неосновано бидејќи, од една страна, тужителот не е негов сопственик, ниту пак располагал на друг правно валиден начин со истиот, за да може да го издава под закуп, па поради тоа и не можел да биде спречен од тужениот да остварува некаква добивка од истиот, а од друга страна, тужениот доставил договор за закуп со сопственикот на тој деловен простор од 3.2.2003 година, врз чија основа тој го користи како закупац спорниот деловен простор, па правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужителот неосновано побарува надомест на материјална штета во вкупен износ од 3.216.672,00 денари со камата.

Апелациониот суд при одлучувањето ги имаше предвид и истакнатите жалбени наводи на тужениот по однос на тоа дека првостепениот суд при одлучувањето не ги имал предвид одредбите од чл.21, 34, 35, 170 и 172 од ЗТД, и дека врз основа на одлука донесена од содружниците меѓу кои е и Симаг Инвест ДОО, правото на сопственост на предметниот деловен простор е пренесено на новонастанатото друштво-тужителот во чиј имот бил влезен како основачки капитал спорниот деловен простор, дека првостепениот суд погрешно ја применил одредбата од член 156 од ЗС бидејќи од изведените докази тужителот докажал дека е сопственик на предметната деловна просторија и дека во конкретниот случај погрешно се применети членовите 141, 142 и

178 од ЗОО, бидејќи причинска врска за настанување на штетата постои и тоа во дејствијата на тужениот, но за истите наоѓа дека се неосновани, од причини дадени во обжалената пресуда, а кои овој суд ги прифаќа во целост.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.2060/10 од 1.4.2011 година)

Нема услови за примена на член 190 од Законот за облигациони односи, бидејќи паричните средства тужителот ги уплатил на име франшиза за да се стекне со право да склучи договор за закуп на предметниот деловен простор без јавено наддавање на офертална лицитација, при што во конкретниот случај се оствари основот поради кој тужителот ги уплатил овие парични средства и со тужениот склучил договор за закуп на деловн простор, па истиот го користел се до склучување на договор за продажба на деловен простор со тужениот.

О Д О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е Т О

Првостепената пресуда според наоѓање на овој суд содржи доволно образложени причини за решителните факти, со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно прифатил дека од изведените докази во текот на постапката, не стои основот на поставеното тужбено барање, односно дека не се исполнети условите за негово усвојување.

На вака правилно и целосно утврдената фактичка состојба, правилно првостепениот суд го применил материјалното право кога согласно со одредбите од чл.199 од ЗОО, го одбил како неосновано тужбеното барање на тужителот.

Согласно со член 199 став 1 од ЗОО кога дел од имотот на едно лице на кој било начин ќе премине во имотот на некое друго лице, а тоа преминување нема своја основа во некоја правна работа или во законот, стекнувачот е должен да го врати тој дел од имотот ако тоа е можно, а инаку е должен да ја надомести вредноста на постигнатата корист. Според став 2 од истата одредба под премин на имотот се подразбира и стекнувањето корист со извршено дејствие, а според став 3 обврската за враќање односно за надомест на вредноста настанува и кога нешто ќе се прими врз основ што не се остварил или кој подоцна отпаднал.

Раководејќи се од цитираната законска одредба а имајќи предвид дека паричните средства во износ од 3.783.533,00 денари тужителот ги уплатил на име франшиза за да се стекне со право да склучи договор за закуп на предметниот деловен простор без јавно објавување лицитација, во конкретниот случај се остварил основот поради кој тужителот ги уплатил овие средства. Тој со тужениот склучил договор за закуп на деловниот простор, истиот го користел сè до склучување на договорот за купопродажба од што произлегува дека истите се исплатени врз основа на правната работа - договор за франшиза и договор за закуп кои се оствариле во целост, поради што тужителот неосновано побарува нивно враќање на име стекнување без основ. И по наоѓање на овој суд како што правилно утврдил и првостепениот суд правниот основ за уплата на средствата во конкретниот случај не отпаднал.

Со оглед на тоа што во меѓувреме по склучувањето на договорот за закуп дошло до измена на условите на продажбата со одлука на надлежни органи и било определено дека продажната цена нема да се намалува за износот на франшизата која како основ за добивање на деловниот простор под закуп е платена од страна на закупците на деловниот простор, правилно првостепениот суд постапил кога утврдил дека тужениот не е во обврска за враќање на паричните средства кои ги примил со

основ кој се остварил во целост. Ова дотолку повеќе што со склучениот договор за закуп не е предвидена обврска паричните средства уплатени на име франшиза да се засметаат во купопродажната цена при евентуално склучување на договор за купопродажба, а особено имајќи предвид дека пред склучување на договорот за продажба на тужителот му била доставена понуда за условите на продажбата која тој ја прифатил во целост што е манифестирано со склучувањето на преддоговорот за продажба.

Од друга страна, иако пред склучување на договорот за купопродажба тужителот побарал од тужениот враќање на вака уплатените средства и таковото барање му било одбиено, тој со тужениот склучил договор за купопродажба согласно со условите наведени во тој договор, при тоа прифаќајќи ја во целост понудената цена од страна на тужениот како продавач.

Поради наведеното и по наоѓање на овој суд, во конкретниот случај договорот за закуп за чие склучување тужителот ја уплатил франшизата и договорот за купопродажба се два сосема независни договора со чие склучување странките преземале определени права и обврски согласно со условите кои важеле во моментот на нивното склучување, па околноста дека во меѓувреме дошло до промена на условите на продажбата не предизвикува обврска за тужениот за враќање на средствата кои тужителот ги уплатил согласно со услови кои важеле во времето на уплатата, а кои парични средства тужителот ги уплатил со цел да се стекне со поповолни услови за склучување само на договорот за закуп.

(Апелационен суд Скопје ТСЖ.бр.-1721/10 од 16.12.2010 година)

ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ

ОД ЗАПИСНИК ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ОДДЕЛИТЕ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИТЕ СУДОВИ БИТОЛА, ГОСТИВАР, СКОПЈЕ И ШТИП ОДРЖАНА НА 2.3.2012 ГОДИНА

Судиите од горенаведените Апелациони судови кои постапуваат по спорови од областа на работните односи разгледаа прашања за воедначување на судската практика поставени од Апелациониот суд Битола и од Апелациониот суд Скопје и донесоа заклучоци по истите.

Прашања поставени од Апелационен суд Битола

1. Дали основниот суд тужбата поднесена од странка за поништување на одлуката со која предвреме е разрешен од функцијата директор на основно училиште во смисла на одредбата од чл.134 од Законот за основното образование, ќе ја отфрли без оглед во која фаза од постапката се наоѓа и без приговор за стварна ненадлежност?

По однос на ова прашање е донесен следниот Заклучок:

Основниот суд не може да ја отфрли тужбата поднесена од странка за поништување на одлука со која предвреме е разрешен од функцијата директор во ниедна фаза од постапката, ниту по службена должност, ниту по приговор на странката.

2. Дали основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд?

По однос на ова прашање е донесен следниот Заклучок:

Основниот суд ќе се огласи за ненадлежен и предметот ќе го отстапи на надлежност на управниот суд само доколку предмет на тужбеното барање е поништување на одлука за предвременно разрешување на директор поради незаконито спроведување на постапката за разрешување на директор.

3. Во која фаза од постапката основниот суд може да се огласи за ненадлежен доколку оцени дека не е стварно надлежен да постапува по тужба на тужител за поништување на одлука за предвременно разрешување од функција директор, доколку нема приговор од странката во смисла на чл.16 од ЗПП, а странката се впуштила во расправање по тужбеното барање?

По однос на ова прашање е донесен следниот Заклучок:

По впуштањето на странката во расправа по главната работа основниот суд не може да се огласи за ненадлежен, без оглед на тоа дали има или не приговор од странката за стварна ненадлежност (чл.16 ст.1 и 2 од ЗПП) што значи дека основниот суд ќе ја продолжи постапката и ќе донесе соодветна одлука.

4. Дали по стапувањето во сила на измените и дополнувањата на Законот за работните односи објавени во („Сл.в.на РМ“ бр.11/2012) со кои е изменет чл.102 ст.2 од Законот за работните односи, во постапките за надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос и незаконито распоредување, на работниците ќе им се досудува надомест на штета - нето плата, а работодавачите ќе бидат задолжени во име на работникот да ги платат придонесите од плата за ПИО, или пак од 1.1.2009 година со воведување на концептот на бруто плата, како и измените на ЗРО, во ваквите спорови работодавачите ќе бидат задолжени на работникот да му исплатат бруто-плата, заедно со придонесите од плата за ПИО, а понатаму кога ќе дојде судската пресуда во фаза на извршување, ќе бидат поделени износите и на работникот ќе му се исплати само надомест на штета-неисплатена нето-плата, а придонесите ќе бидат платени во соодветните фондови?

По однос на ова прашање е донесен следниот Заклучок:

До 1.2.2012 година, не се досудува бруто-плата туку се досудува надомест на штета во висина на нето- плата и уплата на придонеси за ПИО.

По 1.2.2012 година, ќе се досудува на име надомест на штета бруто-плата, со тоа што во изреката ќе бидат посебно наведени износот на нето-платата, износот на придонесите за ПИО, за здравствено осигурување и персонален данок,.

Овој заклучок во судската практика ќе се применува до изготвувањето на заклучок по истото прашање од страна на Врховниот суд на Република Македонија.

5. Дали на работник вработен во јавен сектор ќе му биде исплатена јубилејна награда и бонус-прекувремена работа во смисла на одредбите од чл.113, односно чл.117 од Законот за работните односи, без оглед на тоа дали се или не се обезбедени средства во буџетот?

По однос на ова прашање е донесен Заклучок:

На вработените во јавниот сектор ќе им биде досудена јубилејна награда и бонус-прекувремена работа, без оглед на тоа дали се или не се обезбедени средства во буџетот, затоа што ова се права утврдени со Законот за работните односи.

6. Дали во смисла на одредбата од чл.46 ст.1 од Законот за работните односи се смета за исти работи работењето на наставник кој изведува предметна настава по различни предмети, поточно 2-години работи на работни задачи - наставник по предметот историја, а потоа наставник по математика?

По однос на ова прашање е донесен Заклучок:

За исти работи се смета работењето на наставник кој изведува настава по ист предмет и по истекот на 5-години.

Прашања поставени од Апелационен суд Скопје

7. Надомест на штета поради незаконит престанок на работен однос на работник-учесник во штрајк?

Во врска со ова прашање беа поставени две потпрашања и тоа:

1. На чија страна е пасивната легитимација во ваквите спорови, дали на страната на работодавачот или на страна на организаторот на штрајк, имајќи ги притоа во вид одредбите од чл.240 и 241 од Законот за работните односи.

2. Во која висина работникот има право на надомест на штета доколку пред престанокот на работниот однос учествувал во штрајк кој бил легитимен.

По однос на првото потпрашање е донесен Заклучок:

Во вакви спорови пасивно легитимиран е работодавачот кај кого работникот работел.

По однос на второто потпрашање е донесен Заклучок:

Работодавачот има обврска на работникот да му ја надомести штетата предизвикана поради незаконитиот престанок на работниот однос и незаконитото распоредување само доколку организаторот на штрајкот на останатите вработени кои учествувале во штрајк им исплатувал надомест на плата и во висина на исплатениот надомест на плата од страна на организаторот на штрајкот.

(од работна средба на одделите за работни спорови на Апелационите судови Битола, Гостивар, Скопје и Штип одржана на 2.3.2012 година)

ЗАКЛУЧОЦИ ДОНЕСЕНИ НА РАБОТЕН СОСТАНОК НА ОДДЕЛОТ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ ОДРЖАН НА 1.10.2012 ГОДИНА ВО АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

На работниот состанок одржан на 1.10.2012 година беа разгледани повеќе спорни правни прашања по предмети по изјавени жалби од областа на работните спорови, по кои едногласно се донесени следните Заклучоци:

1. По однос на правното прашање - дали работник вработен во Министерството за внатрешни работи распореден од едно на друго место согласно со одредбата од член 26 од Колективниот договор на МВР има право на надомест во висина на едномесечна плата на работникот, едногласно е заклучено дека во вакви случаи работникот вработен во МВР нема право на надомест во висина на едномесечна плата која ја имал пред распоредувањето. Ова од причина што вакво право имаат само вработени во МВР кои се распоредени во случаите утврдени со одредбата од членот 56 од Законот за внатрешни работи.

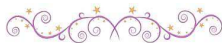
2. Во врска со прашањето - дали работник кој по правосилна пресуда со која е поништена одлуката на работодавачот за распоредување на работник на друго работно место и по спроведена извршна постапка е распореден на соодветно работно место, може со нова тужба да ја оспорува законитоста на одлуката за распоредување или

не, заклучено е дека работникот има право на судска заштита по одлуката за распоредување која е донесена по спроведената извршна постапка.

3. Дали во случај кога не е доставен доказ дека пред истекот на парациониот рок е извршена правосилна пресуда, а со приговорот за неправилности при извршувањето не е доставен доказ до која дата траел парациониот рок има неправилности во извршувањето или не?

Во врска со ова прашање е завземен став дека во напреднаведените случаи нема неправилности во извршувањето, затоа што товарот на докажување е на страна на должникот.

4. Во случаи кога нема конкретен акт предвиден според колективниот договор со кој е утврдено правото на јубилејна награда, работникот нема право на јубилејна награда. На пример : според КД за здравствена дејност на РМ, предвидено е дека ова право конкретно се уредува со акт на работодавачот.

(од состанокот на судиите од Одделот за работни спорови одржан на 1.10.2012 година во Апелационен суд Скопје)

СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКИ ПОМЕЃУ ИЗМЕНАТА НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ И ПОНУДАТА НА НОВ ПРОМЕНЕТ ДОГОВОР ПРЕД ОТКАЗ

д-р Зоран Михајлоски
судија на Апелационен суд Скопје

Законот за работните односи („Сл.весник РМ“ бр.62/05) несомнено претставува нов чекор во дефинирањет на концептот на трудот во глобалната економија, чиј составен дел станува Република Македонија. Со Законот се уредуваат односите меѓу работникот и работодавачот, кои се воспоставуваат со склучување на договорот за вработување. Работниот однос, пак, е дефиниран како договорен однос меѓу работникот и работодавачот. Интересот на пошироката јавност, но пред сè на правната струка, за Законот за работните односи е разбирлив ако се има предвид неговото значење за правата, обврските и одговорностите на работникот и работодавачот од работниот однос. Таквиот пристап придонесува за подобро толкување на Законот за работните односи, а со тоа и за негова правилна практична примена.

Под работен однос, како што е веќе нагласено, се подразбира договорен однос меѓу работникот и работодавачот, во кој работникот доброволно се вклучува во организираниот процес на работа кај работодавачот, за плата и други примања, при што лично и непрекинато ја извршува работата според упатствата и под надзор на работодавачот. Една од основните карактеристики на работниот однос, пред сè, е дека тоа е општествен однос, односно однос кој се воспоставува меѓу одредени лица - работникот и работодавачот сфатени во понапреднаведената дефиниција. Тоа значи дека треба да постојат двајца учесници од кои едниот е сопственик на

работната сила, а вториот е сопственик на средствата за производство, односно сопственик на капиталот.

Работниот однос е правен однос бидејќи постојат правни норми кои го санкционираат воспоставувањето на работниот однос и остварувањето на тој однос како општествен однос во процесот на трудот. Доброволноста како една од карактеристиките на работниот однос, значи доброволност при засновање на работниот однос (склучување на договорот за вработување) и во основа е израз на човековата слобода и уставното право на работа. Организираноста и субординацијата, како едни од карактеристиките на работниот однос, значи дека работата во работниот однос се врши организирано и под контрола и надзорот на организаторот на процесот на работата – работодавачот (според упатствата и под надзор на работодавачот – дел од законската дефиниција на работниот однос). Работниот однос се заснова со цел работникот своите работи да ги врши трајно, така што во оваа смисла и трајноста претставува една негова карактеристика. Се разбира, само под услови определени со закон и колективен договор, доаѓа до престанок на работниот однос, односно престанува важењето на договорот за вработување. Меѓутоа, токму наведената карактеристика на работниот однос го разликува од други видови односи што се воспоставуваат во текот на процесот на работата. Карактеристика на работниот однос е и тоа што работникот работата ја врши како свое лично занимање (професија) кое му овозможува материјална егзистенција. Трудовоправната положба на работникот во работниот однос укажува на фактот дека станува збор за однос чија содржина е однапред правно регулирана. Ова, без оглед на тоа што сè уште постои тенденцијата работниот однос да биде сведен на обичен наемен однос, што инаку е во спротивност со општоприфатената практика на современите капиталистички земји каде што работниот однос се третира како општествен однос, при што основните прашања кои го определуваат неговиот карактер се определуваат со закон, а останатите прашања

(платата, условите за работа, годишен одмор и др.) со колективните договори. Со други зборови, основни елементи на работниот однос се: субјектите, содржината и обликот. Работниот однос се заснова меѓу работникот и работодавачот, содржината на работниот однос се определува со договорот за вработување, а самиот однос е од строго формален карактер бидејќи мора да му претходи законски основ за засновање на работен однос преку склучување на договорот за вработување.

Со член 13, став 1 од Законот за работните односи е определено дека со потпишување на договорот за вработување се заснова работен однос меѓу работникот и работодавачот, што значи дека договорот за работа претставува конститутивен акт за засновање на работниот однос.

Со престанок на работниот однос, работникот престанува да ги користи правата од работниот однос, односно од тој момент престанува остварувањето на правата, обврските и одговорностите врз основа на вршењето на работите од работниот однос.

Поаѓајќи од дефиницијата на работниот однос, дадена во член 5, став 1, точка 5 од Законот за работните односи, престанокот на работниот однос фактички претставува раскин на договорот за вработување. На таков начин, всушност, престанува неговата правна важност, односно од тој момент, *ex nunc*, договорот за вработување повеќе не предизвикува правни последици за договорните страни.

Со член 3, став 2 од Законот за работните односи е определено дека работниот однос може да престане само на начин и под услови утврдени со закон и колективен договор, што значи дека секој друг вид на престанок на работниот однос е незаконски. Во оваа смисла, не треба посебно да се истакнува дека престанувањето на важноста на договорот за вработување е

регулирано со законот (општ или посебен), колективните договори (општи, на ниво на гранка – дејност и на ниво на работодавач), со самиот договор за вработување, како и со меѓународните документи (конвенции и препораки).

Повеќе од јасно е дека договорот за вработување треба да содржи одредби кои се однесуваат на престанување на важноста на договорот за вработување. Ова, поради тоа што работодавачот може да го откаже договорот за вработување во случаи, односно од причини определени со закон и колективен договор. Од друга страна, работникот со склучувањето на договорот за вработување едновременно се запознава со условите и начинот под кои може да му престане работниот однос. Поради тоа, во договорот за вработување треба да бидат наведени актите на работодавачот во кои се определени условите на работа на работникот. Ваквите одредби во договорот за вработување го заштитуваат работникот во поглед на остварување на правата стекнати со склучување на договорот за вработување.

Една од вистинските енигми на Законот за работните односи, без оглед на тоа што се применува уште од 5 август 2005 година, сè уште претставува член 78 насловен како - Понуда на нов договор пред отказ. Сметаме дека на наведениот член не му е посветено соодветно внимание, ниту пак е извршена некоја подлабока анализа, иако тоа несомнено е потребно поради нејзиното значење кое се однесува на правата и обврските на работникот и работодавачот од работен однос. Ова дотолку повеќе, ако се доведе во врска со прашањето на распоредување на работникот.

Имено, членот 78 е статуиран во Глава VII – од Законот за работните односи, под наслов – Откажување на договорот за вработување со отказ од страна на работникот и работодавачот. Значи, со наведената законска одредба се регулира прашањето на еден вид можен отказ на договорот за вработување од страна на работодавачот. Според став 1 од член 78 од Законот за работните

односи, одредбите од овој закон што се однесуваат на договорот за вработување, се применуваат и во случајот кога работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување.

Анализирајќи ја содржината на наведениот став 1 може да се заклучат две работи. Првата, дека содржината на став 1 не кореспондира со насловот на член 78 – понуда на нов договор пред отказ. Ова поради тоа што во овој случај, според став 1, „...работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му понудува склучување....“ Според тоа, отказ на договорот за вработување му претходи на понудување нов променет договор за вработување, а не и обратно. Овде се разбира, се мисли на формалниот дел на постапката за донесување на одлука за отказ на договорот за вработување, бидејќи наведената законска одредба не се однесува на претходното еднострано постапување на работодавачот¹. Во прилог на ваквиот заклучок оди фактот што член 74 од Предлогот за донесување Закон за работните односи (објавен во „Деловно право “ бр.13/2005), по својата содржина со мала, но значајна разлика, е ист со член 78 од Законот за работните односи, меѓутоа е со наслов – Отказ со понуда на нов променет договор. Ваквиот наслов напoлно соодветствува со содржината на цитираниот став 1 од член 78 (во даденото образложение на законот се наведува дека : „Правилата за редовен отказ би се применувале и во случај на отказ со понуда на нов, изменет договор за вработување. Во случај работникот да ја прифати новата понуда на работодавачот, го задржува правото пред надлежниот суд да ја оспорува основаноста на отказната причина“). Заради споредба ќе кажеме дека со ист наслов и содржина (како во Предлог за донесување на Закон за работните односи) е содржината на член 90 став 1 од *Zakon za delovnih razmerjih* на Република Словенија – отказ со понуда на нов

¹ Теофил Томановиќ „Откажување на договорот за вработување“, „Правник“ бр. 162/05

договор според кој, кога работодавачот дава отказ на договорот за вработување и на работникот едновременно му понудува склучување на нов договор за вработување во согласност со став 3 од член 88 од овој закон се применуваат одредби од овој закон кои се однесуваат на редовен отказ на договорот за вработување (се однесува на случаи на отказ на договорот за вработување поради неспособноста на работникот или поради деловни причини). Со член, пак, 114 став 1 од Закон о раѓа на Република Хрватска – отказ со понуда на изменет договор, е определено дека одредбите на овој закон кои се однесуваат на отказ, се применуваат и на случаи кога работодавачот дава отказ на договорот за вработување и едновременно на работникот му понудува склучување договор за вработување со изменети услови (отказ со понуда на изменет договор).

Втората работа е дека се добива впечаток како нешто да и недостасува на содржината на член 78 став 1 од Законот за работните односи. Имено, веќе е наведено дека став 1 започнува со зборовите : „Одредбите од овој закон што се однесуваат на договорот за вработување ....“. Останува нејасно на кои одредби на договорот за вработување се мисли? Дали на оние кои се однесуваат на Глава II од Законот за работните односи - Договор за вработување (член 13 до 21), потоа член 28 – содржина на договорот за вработување или пак на нешто друго? Се наметнува прашањето, како тоа воопшто може да има врска со понатамошниот дел од содржината на цитираниот став 1 според кој „... се применуваат и во случај кога работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот му предлага склучување.... ?“²

И повторно за помош треба да се повикаме на Предлогот за донесување закон за работните односи, односно на компаративното право. Имено, веќе споменатиот член 74 став 1

---

² Теофил Томановиќ, „Престанување на важноста на договорот за вработување со објаснувања, судска практика и обрасци“, Агенција „Академик“ Скопје, 2006 година

од Предлог за донесување закон за работните односи започнува со зборовите: Одредбите од овој закон, коишто се однесуваат на откажувањето на договорот за вработување, се применуваат исто така... Спореден со наведениот член 74, став 1, на член 78 став 1 од Законот за работните односи му недостасуваат зборовите : „... на откажувањето на...“, а токму тие зборови ја комплетираат неговата вистинска содржина, а со тоа ја оправдуваат содржината на целата законска одредба која е сочинета од три става. Ваквиот заклучок добива потврда на својата исправност и со споменатите одредби од компаративното право, бидејќи е сосема јасно дека понудата на нов променет договор во одредени случаи треба да се доведе во врска со откажување на договорот за вработување. Веројатно станува збор за редакциска грешка при објавувањето на Законот за работните односи³.

Анализирајќи ги одредбите од Законот за работните односи кои се однесуваат на откажување на договорот за вработување (член 70 до 99) може да се заклучи дека членот 78, главно, може да дојде до примена во два случаи и тоа :

- првиот, кога на работникот му се дава отказ на договор согласно со член 76 став 1, точка 1 од Законот за работните односи поради неспособност да ги извршува договорените или други обврски од работниот однос (лични причини), и
- вториот, во случај на отказ на договорот за вработување поради деловни причини согласно со член 76, став 2, односно 96, став 1, точка 3 од Законот за работните односи.

Меѓутоа, она што треба да се има предвид е дека одредбата од член 78 има далеку пошироко значење врз работниот однос сфатен како договорен однос меѓу работникот и работодавачот.

Имено, според Законот за работните односи, меѓу работникот и работодавачот мора да постои склучен договор за

---

³ Ibidem

вработување како последица на фактот дека работниот однос е договорен однос меѓу работникот и работодавачот (член 5, став 1, точка 1). Со договорот за вработување, како двостран договор, се уредуваат прашањата меѓу работникот и работодавачот од работен однос во кој работникот доброволно се вклучува во организираниот процес на работа кај работодавачот, за плата и други примања, лично и (сврзникот „ и “ недостасува во текст на законот) непрекинато да ја извршува работата според упатствата и под надзор на работодавачот. Поради тоа, Законот за работните односи не дозволува еднострана промена на договорот за вработување, а промена постои кога ќе се промени содржината на целиот договор за вработување или пак на негови поодделни одредби. Такви случаи, по правило, можат да настанат во врска со промена на работното место или работните задачи кои работникот ги извршува или во случаи кога работодавачот поради проблеми во работењето мора да ја намали платата на работникот итн. Меѓутоа, има случаи кога до фактичка промена на договорот за вработување доаѓа без волја на работникот и работодавачот, како на пример во случај од член 163, став 2 од Законот за работните односи (посебна заштита за време на бременоста), член 49 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување (распоредување на друго соодветно работно место) итн.

Така, во случај кога на пример, работодавачот сака да ја намали платата на работникот, а работникот одбие да го склучи анекс-договорот со кој се менува постојниот договор за вработување во делот на договорената плата, на работодавачот во таков случај, доколку сака да ја спроведе својата намера, единствено му останува можност на работникот да му даде отказ на договорот за вработување со понуда на нов изменет договор за вработување со иста содржина со која работникот претходно не се согласил, а сето тоа согласно со член 78 од Законот за работните односи. Токму на таков начин и се исполнува содржината на член 78 од Законот за работните односи, покрај

понапреднаведените случаи. Инаку, според компаративните искуства, работодавачите понекогаш ја злоупотребуваат можноста за отказ на договорот за вработување со понуда на нов изменет договор за вработување и честопати, поради наводно оправдани причини, со измена на договорот за вработување на работникот му нудат друга работа, помала плата, поинакви услови за работа и сл., и доколку работникот не ја прифати измената на договорот за вработување се донесува одлука за отказ на договорот за вработување со понуда на нов променет договор за вработување.

Во врска со ова прашање авторот С. Андроич (ГК тједник „Мали Концил“, Загреб, 2004 год.) укажува : „Посебен начин на отказ на договорот за вработување, кој условно би можел да се нарече „заобиколен начин на отказ“ а кој често го злоупотребуваат работодавачите, е облик познат под називот „отказ со понуда на изменет договор за вработување“. Тоа се случаи во кои поради определени оправдани причини (?) со измена на договорот за вработување на работникот ќе се понуди некоја друга работа, па доколку работникот таа работа не ја прифати следува отказ на договорот за вработување. Во такви случаи, се советуваат работниците заради лична повреденост да не ја одбијат понудената работа и да потпишат таков договор, а своето право на досегашната работа или плата да го остваруваат со приговор на таквата одлука на работодавачот, односно со тужба пред надлежниот суд“.

Бидејќи понатамошната анализа на ова прашање ги надминува рамките на овој материјал, разгледувањето ќе го завршиме со констатацијата дека условите под кои може да дојде до распоредувањето (унапредувањето) на работникот, според компаративно право, може да бидат уредени и со колективен договор. Преточено во важечките законски рамки кај нас, тоа е можно бидејќи според член 206 став 1 од Законот за работните односи, со колективните договори се уредуваат правата и

обврските на договорните страни кои го склучиле тој договор, а може да содржи и правни правила со кои се уредува склучувањето, содржината и престанокот на работните односи и други прашања од работните односи или во врска со работните односи.

Според член 78, став 2 од Законот за работните односи, работникот мора да се изјасни за новиот променет договор за вработување во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата, а според став 3, ако работникот ја прифати понудата на работодавачот, нема право на отпремнина поради престанување на претходниот договор за вработување, но го задржува правото да ја оспорува пред надлежниот суд основаноста на причините за промена на договорот за вработување.

Како да се толкува зборот – понуда? Понапред е појаснето дека работодавачот, претходно, на работникот му доставува на склучување (потпис) нов или променет договор за вработување, освен во случаите од цитираниот член 76, став 1, точка 1 и член 96, став 1, точка 3 од Законот за работните односи, на кои им претходи одлука за отказ на договорот за вработување. Доколку работникот во таа фаза го прифати новиот или променетиот договор за вработување, тоа ќе значи дека меѓу работникот и работодавачот нема ништо спорно и дека работите тука завршуваат. Оценка е на работникот дали ќе ја прифати или не понудата, и доколку оцени дека не му одговара едноставно ќе одбие да го склучи новиот или променетиот договор за вработување, при што во сила останува склучениот договор за вработување⁴. Веќе истакнавме дека доколку работодавачот сака да ја оствари својата намера, ќе постапи според член 78 став 1 од Законот за работните односи. Во таков случај, работникот, според став 2, мора во рок од 15 дена да се произнесе дали ќе ја прифати понудата, односно дали ќе склучи нов или променет

---

⁴ Теофил Томановиќ, „Вршење на друга работа која не е предвидена со договорот за вработување“, „Правник“ бр. 192/2008

договор за вработување, водејќи притоа сметка дека во случај на неприфаќање ќе биде активиран отказ на договорот за вработување. Законската дикција дека работникот мора да се произнесе не го обврзува работникот тоа и да го стори, бидејќи истиот, молкум, со пропуштање на наведениот законски рок, ќе го манифестира неприфаќањето на понудениот нов или променет договор за вработување, со истите правни последици како тоа непосредно да го сторил. Работникот може таквата изјава да ја даде и по протек на рокот од 15 дена (ова и поради низа објективни причини кои го попречуваат тоа да го стори во наведениот рок), а оценка на работодавачот е дали ќе ја прифати таквата изјава или пак ќе го активира отказот на договорот за вработување. Оттука може да се заклучи дека зборот – понуда, не претставува некој посебен писмен акт на работодавачот, туку дека истата е содржана во одлука на работодавачот за отказ на постојниот договор за вработување, со можност работникот да склучи нов или променет договор за вработување.

Работникот има право да ја оспорува основаноста на причините за промена на договорот за вработување и во случај кога ќе ја прифати понудата но, исто така, и во случај кога нема да ја прифати. Навистина, во став 3 се санкционира само случај кога работникот ќе ја прифати понудата, но бидејќи веќе станува збор за одлука со која се дава отказ на договорот за вработување, работникот ќе може тоа право да го остварува според општите принципи за заштита на правата од работен однос.

Во поглед на судската заштита постојат различни мислења. Во оваа смисла, постојат ставови дека: „Со оглед на одредбите од член 78, работникот, со тужбата со која ќе заведе работен спор пред надлежниот суд, ќе бара да се поништи променетиот договор за вработување, засновајќи го тоа свое барање на неоснованоста на причините за промената на тој договор, а исто така ќе поднесе барање судот да го задолжи работодавачот да го

врати работникот на работното место од претходниот договор за вработување“⁵.

Нашето мислење е дека член 78 од Законот за работните односи има далеку поширока содржина. Причините поради кои на работникот му се нуди нов или променет договор за вработување се содржани во одлуката за отказ на договорот за вработување, кој се активира ако работникот не ја прифати понудата содржана во истата одлука. Според тоа, работникот ќе ја оспорува одлуката за отказ на договорот за вработување во која се дадени причини за промена на постојниот договор за вработување. Тоа ќе го стори согласно со член 93, став 1 од Законот за работните односи, бидејќи во случајов станува збор за отказ на договорот за вработување со отказен рок. Тоа пак значи дека претходно работникот согласно со став 2 од наведената законска одредба ќе треба да поднесе приговор против одлуката за отказ на договорот за вработување, за да потоа согласно со став 4 се стекне со право на заштита пред надлежниот суд. Од друга страна, барањето на работникот за поништување на склучениот нов или променет договор за вработување, не е во согласност со член 181, став 2 и 3 од Законот за работните односи, според кој заштитата на правата од работен однос не може да се бара ако претходно не се оствари т.н. претходна заштита кај работодавачот.

Да го земеме во разгледување случајот од веќе цитираниот член 96, став 1, точка 1 од Законот за работните односи. Во овој случај кај работодавачот е спроведена постапка за давање отказ на договорот за вработување поради деловни причини. Во таков случај на работникот се доставува одлука за отказ на договорот за вработување со понуда за склучување на нов изменет договор за вработување, со поука за право на приговор. Доколку работникот сака да ја оспори основаноста на причините за промена на договорот за вработување, тој ќе мора да ја оспори одлуката за

---

⁵ Д-р Кирил Чавдар „Деловно право“ бр.14/2005, стр.106 и 107

отказ, бидејќи токму отказот на договорот за вработување, во овој случај поради деловни причини, е основ за понуда на нов изменет договор за вработување.

Само по себе се наметнува и прашањето од кога течат роковите во кои работникот може (треба) да побара заштита согласно со член 78, став 3 од Законот за работните односи. Во врска со ова прашање постојат неколку варијанти и тоа :

- во случај кога работникот ќе ја прифати понудата рокот за поднесување на приговор против одлуката за отказ од член 93, став 2 од Законот за работните односи тече од денот кога работникот ќе го склучи договорот (работникот тоа мора да го стори во рок од 15 дена од приемот на одлуката за отказ на договорот за вработување);
- доколку работникот не ја прифати понудата тогаш рокот од член 93, став 2 од Законот за работните односи започнува да тече од денот кога работникот дал изјава за неприфаќање на договорот и
- доколку работникот воопшто во оставениот рок не се произнесе по дадената понуда, тогаш рокот од член 93, став 2 од Законот за работните односи започнува да тече првиот ден по истекот на рокот од 15 дена.

Во секој случај, рокот од член 93 став 2 од Законот за работните односи од осум дена за поднесување на приговор против одлуката за отказ, не започнува да тече од денот на нејзиното врачување на работникот, туку ќе зависи од начинот како работникот ќе се произнесе по понудата за склучување на нов или променет договор за вработување. Ова поради тоа што заштитата од член 78 став 3 од Законот за работните односи, во однос на член 93 став 2 од истиот закон, се јавува како *lex specialis*.

Се поставува прашањето, како во теоријата така и во практиката, дали секоја измена или дополнување на договорот за вработување склучен меѓу работникот и работодавачот ќе претставува остварување на законското обележје на член 78 од Законот за работните односи, односно отказ со понуда на нов променет договор. Договорот за вработување како конститутивен акт со кој се заснова работниот однос меѓу работникот и работодавачот, во основа го определува статусното право на работникот за работа кај работодавачот и заработувачката односно платата на работникот. Тоа значи дека договорот за вработување го утврдува точно определеното работно место на работникот, според неговата стручна подготовка и стекната работна способност. Исто така, суштински елемент на договорот за вработување претставува и правото на работникот на заработувачка, како резултат на неговиот тековен труд (плата). При склучувањето на договорот за вработување помеѓу работникот и работодавачот може да бидат утврдени и други права и обврски, утврдување на други клаузули кои значат одредени права и обврски. Со понудата на нов променет договор, во основа се подразбира откажување на суштинските елементи на договорот за вработување. Работноправниот институт, отказ со понуда на нов променет договор предвиден во член 78 од Законот за работни односи, подразбира откажување токму на конститутивните елементи на работниот однос меѓу работникот и работодавачот, заснован со договорот за вработување. Тоа значи дека овој работноправен институт исклучиво може да се примени кога се менува во постојниот договор работното место на работникот (и местото на извршување на работните обврски), како и заработувачката за остварената работа на работникот, односно платата. Меѓутоа, доколку настанат одредени измени или дополнувања на постојниот договор за вработување што директно не влијаат во промената на основните конститутивни елементи на работниот однос, тогаш не може да се примени работноправниот институт од член 78, кој претставува еден вид отказ на постојниот договор. Во таа смисла, можат да се наведат

повеќе примери на измена или дополнување на постојниот договор, како на пример, поставување на определени дополнителни клаузули по претходна согласност на двете страни, продолжување на времето на важење на постојниот договор, како и многу други измени и дополнувања на постојниот договор, кои не влијаат во измена на основните конститутивни елементи на работниот однос, а тоа се статусот на работникот кај работодавачот и заработувачката, односно платата на работникот. Во оваа смисла, не треба посебно да се истакнува дека правата што произлегуваат од основните елементи на работниот однос, заснован преку договорот за вработување, се заштитени со закон, колективен договор и меѓународни договори.

Компаративна анализа на работноправниот институт „отказ со понуда на нов променет договор“

За целите на овој труд, ќе направиме и една кратка компаративна анализа на одредбите од релевантните законодавства на Р. Словенија, Р. Хрватска и Р. Србија, поврзани со тематската определба на овој труд.

Во оваа насока, словенечкиот Закон за вработување во членот 90, насловен како „отказ со понуда на нов договор“ дава можност работодавачот да му го раскине договорот за вработување на работникот и да му понуди склучување на нов договор за вработување. Во ставот 2 од истиот член е нормирано дека ако работникот ја прифати понудата на работодавачот, мора да склучи нов договор за вработување, во рок од 15 дена од приемот на писмената понуда. Согласно со став 3 од членот 90, доколку работникот ја прифати понудата на работодавачот за соодветна работа на неопределено време, нема право на отпремнина, го задржува правото да бара од судот да ја цени основаноста на причината. Во истиот став, словенечкиот законодавец го дефинира и поимот “соодветна работа (работно место)” стипулирајќи дека тоа е работа за којашто е потребно

исто ниво на образование како што се бара за извршување работа за која работникот имал претходно склучен договор за вработување, како и за местото на работата, коешто не може да биде оддалечено повеќе од 3 часа возење во двете насоки со јавен превоз или со организиран превоз од страна на работодавачот, од местото на живеење на работникот.

Согласно со став 4 од истиот член, предвидено е дека во случај на несоодветност на новото вработување, согласно со претходниот став, работникот има право на сразмерен дел на отпремнина во висина која ќе ја договори со работодавачот.

Хрватскиот Закон за работа, во членот 115, насловен како „отказ со понуда на изменет договор“, во ставот 1 определува дека одредбите од законот кои се однесуваат на отказот, се применуваат и во случаите кога работодавачот го откаже договорот и истовремено му предложи на работникот склучување на договор за работа под изменети услови (отказ со понуда на изменет договор). Во ставот 2 од истиот член е определено дека доколку во случајот од став 1, работникот ја прифати понудата на работодавачот, го задржува правото пред надлежниот суд да ја оспорува допуштеноста на таквиот отказ на договорот. Ставот 3 нормира дека работникот мора да се изјасни за прифаќањето на новиот договор за работа под изменети услови, во рок кој ќе го определи работодавачот, кој не смее да биде пократок од 8 дена. Согласно со став 4, во случај на отказ од ставот 1 на овој член, рокот од член 129 став 1 од овој закон, тече од денот кога работникот се изјаснил за одбивање на понудата за склучување на договор за работа под изменети услови, или од денот на истекот на рокот одреден од страна на работодавачот кој бил за изјаснување за доставената понуда, доколку работникот не се изјаснил за примената понуда или се изјаснил по истекот на дадениот рок.

Српскиот Закон за работа, во членот 179 насловен како „отказ од страна на работодавачот“ нормира дека работодавачот може на вработениот да му го откаже договорот за работа, доколку постои оправдана причина која се однесува на работната способност на вработениот, неговото однесување и потребите на работодавачот, при што српскиот законодавец во 9 точки подетално ги разработува причините за отказ. Од аспект на овој труд, битно е да се има предвид точката 7 од наведениот член, каде што како една од причините за отказ е и доколку вработениот одбие за склучи анекс на договорот за работа, во смисла на член 171 став 1 од точка 1 до точка 4. Согласно со член 171 став 1 работодавачот може на вработениот да му понуди промена на договорените услови за работа (во натамошниот текст: анекс на договорот). Притоа во точка 1 како причина за тоа се наведува преместувањето на друга соодветна работа поради потребите на процесот и организацијата на работата. Согласно со точка 2 поради преместување на друго работно место кај ист работодавач. Согласно со точка 3, заради упатување на работа на соодветно работно место кај друг работодавач. Воедно, во ставот 2 од истиот член е дадено појаснување за тоа што се смета за соодветна работа (работно место), при што се определува дека тоа е работа за чие извршување е потребно ист вид и степен на стручна подготовка, кои се утврдени во договорот за работа.

Во членот 172 од Законот за работа на Р. Србија се определува дека со понудата за склучување на анекс-договор, работодавачот е должен на вработениот во писмена форма да му ги достави и причините за понудата, рок во којшто вработениот треба да се изјасни за понудата и правните последици кои можат да настанат со одбивање на понудата. Во ставот 2 од истиот член се нормира дека вработениот треба да се изјасни за понудата за склучување на анекс-договорот во рок кој ќе го определи работодавачот, а кој не може да биде пократок од 8 работни дена. Согласно со став 3, се смета дека вработениот ја одбил понудата за склучување на анекс, ако не се изјасни во рокот од став 2 на

овој член. И согласно со став 4, доколку работникот ја прифати понудата за склучување на анекс на договорот, го задржува правото пред надлежниот суд да ја оспорува законитоста на тој договор.

Аспекти од судската практика во однос на понудата на нов договор пред отказ (член 78 од Законот за работните односи)

Работникот ќе ја оспорува одлуката за отказ на договорот за вработување во која се дадени причините поради кои на работникот му се нуди нов или променет договор за вработување (чл. 78 од Законот за работните односи).

Првостепениот суд со обжалената пресуда го усвоил тужбеното барање на тужителот. Утврдил дека договорот за вработување број 04-633/2 од 13.6.2006 година, склучен помеѓу тужениот и тужителот е ништовен и не произведува правно дејство и го задолжил тужениот да го врати тужителот на работното место раководител на оддел.

Жалбата на тужениот против наведената пресуда второстепениот суд ја уважил од следните причини:

Во фактичката состојба по предметот е утврдено дека тужителот од 1981 година бил вработен кај тужениот на работно место раководител на водовод во РЕ водовод и канализација. На 13.6.2006 година тужениот му врачил нов договор за вработување на работно место референт за техничка документација и подземен катастер во Техничко, инвестиционо и развојно одделени почнувајќи од 15.6.2006 година.

При вака утврдена фактичка состојба, првостепениот суд го усвоил тужбеното барање на тужителот и утврдил дека договорот за вработување број 04-633/2 од 13.6.2006 година е

ништовен и го задолжил тужениот тужителот да го врати на работно место раководител на Водовод во РЕ водовот и канализација. При одлучувањето се раководел од мислењето дека тужителот бил веќе вработен на неопределено време кај тужениот па затоа и не можело повторно со оспорениот договор за работа да заснова работен однос на неопределено време.

Со ваквиот заклучок на првостепениот суд не се согласува второстопениот суд. Имено, првостепениот суд немал предвид дека во Законот за работните односи кој важел во време на донесувањето на спорниот договорот за вработување („Сл.весник на РМ“ бр.62/05) не се предвидени одредби за распоредување на работниците од едно на друго работно место. Со тоа доколку работник склучил договор за работа на едно работно место и извршувал работни задачи од тоа работно место, а потоа работодавецот сака тој работник да извршува работни задачи од друго работно место, работодавецот согласно со чл.78 од ЗРО треба да му го откаже претходниот договор за вработување и веднаш да му предложи склучување на нов променет договор за вработување. Првостепениот суд во фактичката состојба воопшто не утврдил дали оспорениот договор за вработување бр.04-633/2 од 13.6.2006 година, е во согласност со чл.78 од ЗРО.

Одредбата од чл.78 е предвидена во Глава VII - од Законот за работните односи, под наслов - Откажување на договорот за вработување со отказ од страна на работникот и работодавачот. Значи, со наведената законска одредба се регулира еден вид можен отказ на договорот за вработување. Според став 1 од член 78 од Законот, одредбите од овој закон што се однесуваат на договорот за вработување, се применуваат и во случај кога работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување.

Законот за работните односи не дозволува еднострана промена на договорот за вработување, а промена постои кога ќе се промени содржината на целиот договор или пак на негови поодделни одредби. Такви случаи, по правило, можат да настанат во врска со промената на работното место или работните задачи кои работникот ги извршува или во случаи кога работодавачот поради проблеми во работењето мора да ја намали платата на работникот итн.

Според одредбата од чл.78, став 2 од Законот, работникот мора да се изјасни за новиот променет договор за вработување во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата, а според став 3 од истиот член, ако работникот ја прифати понудата на работодавачот, нема право на отпремнина поради престанување на претходниот договор за вработување, а го задржува правото да ја оспорува основаноста на причините за промена на договорот за вработување пред надлежен суд. Како да се толкува зборот - понуда? Понапред е појаснето дека работодавачот, претходно на работникот му доставува на склучување нов или променет договор за вработување. Доколку работникот во таа фаза го прифати новиот или променет договор за вработување, тоа ќе значи дека меѓу работникот и работодавачот нема ништо спорно и дека тука сè се завршува. Работникот сам проценува дали ќе ја прифати или не понудата и доколку оцени дека не му одговара едноставно ќе одбие да го склучи новиот или променет договор за вработување, при што во сила останува склучениот договор за вработување. Доколку работодавачот сака да ја оствари својата намера ќе постапи според член 78 став 1 од Законот за работните односи. Во тој случај, работникот, според став 2 мора во рок од 15 дена да се произнесе дали ќе ја прифати понудата, односно дали ќе склучи нов или променет договор за вработување, имајќи притоа предвид дека во случај на неприфаќање ќе биде активиран отказот на договорот за вработување. Законската дикција дека работникот мора да се произнесе не го обврзува работникот тоа и да го стори, бидејќи истиот молкум, го манифестира

неприфаќањето на понудата. Работникот може таквата изјава да ја даде и по протек на рокот од 15 дена (објективни причини), а ствар е на работодавачот дали ќе ја прифати таквата изјава или ќе го активира отказот на договорот за вработување. Понудата не претставува некој посебен писмен акт на работодавачот, туку истата е содржана во одлуката на работодавачот за отказ на постојниот договор за вработување.

Работникот има право да ја оспорува основаноста на причините за промена на договорот за вработување и во случај кога ќе ја прифати понудата, но исто така и во случај кога нема да ја прифати. Во одредбата од став 3 се санкционира само случај кога работникот ќе ја прифати понудата, меѓутоа, бидејќи веќе станува збор за одлука со која се дава отказ на договорот за вработување, работникот ќе може тоа право да го остварува според општите принципи за заштита на правата од работен однос. Одредбата од член 78 од Законот за работните односи има далеку поширока содржина и не се однесува само на распоредувањето на работникот. Причините поради кои на работникот му се нуди нов или променет договор за вработување се содржани во одлуката за отказ на договорот за вработување, кој се активира ако работникот не ја прифати понудата содржана во истата одлука. Според тоа, работникот ќе ја оспорува одлуката за отказ на договорот за вработување во која се дадени причини за промена на постојниот договор за вработување. Тоа ќе го стори согласно со член 93 став 1 од Законот за работните односи, бидејќи во случајов станува збор за отказ на договорот за вработување со отказан рок. Тоа пак значи дека претходно работникот согласно со став 2 од наведената законска одредба ќе треба да поднесе приговор против одлуката за отказ на договорот за вработување, за да потоа согласно со став 4 се стекне со право на заштита пред надлежниот суд. Од друга страна, барањето на работникот за поништување на склучениот нов или променет договор за вработување, не е во согласност со член 78 став 2 и 3 од Законот, според кој заштитата на правата од работен однос не

може да се бара ако претходно не се оствари претходна заштита кај работодавачот.

(Решение на Апелациониот суд Скопје РСЖ бр.36/07 од 15.2.2007 год. со која е укината пресудата на Основниот суд Велес П.бр.601/06 од 2.11.2006 год.)

ПРИЛОГ

Пример на одлука за давање отказ на договорот за вработување поради деловни причини, со понуда за склучување на променет договор за вработување.⁶

Согласно со член 62 став 1 точка 5, член 63, член 78, став 2, членовите 86, 92, 97 и член 255 став 3 од Законот за работните односи („Сл.весник РМ“ бр.62/05), а врз основа на Одлуката за давање отказ на договорот за вработување поради деловни причини бр._____ година, извршниот директор на АД _____, на _____ година, ја донесе следната

О Д Л У К А

ЗА ДАВАЊЕ ОТКАЗ НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ПОРАДИ ДЕЛОВНИ ПРИЧНИ СО ПОНУДА ЗА СКЛУЧУВАЊЕ НА ПРОМЕНЕТ ДОГОВОР ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Член 1

---

⁶ Теофил Томановиќ, „Престанување на важноста на договорот за вработување со објаснувања, судска практика и обрасци“, Агенција „Академик“ Скопје, 2006 година

На работникот _____, кој е во работен однос со АД _____, на неопределено време со полно работно време и ги извршува работи и работните задачи на работното место _____, **СЕ ДАВА ОТКАЗ НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ ПОРАДИ ДЕЛОВНИ ПРИЧИНИ**, со отказан рок во траење од (2) два месеца кој тече од денот по врачувањето на одлукава.

Именуваниот работник има право на испратнина согласно со член 97 од Законот за работните односи која ќе биде пресметана и исплатена со денот на престанокот на работниот однос.

За време на отказниот рок, именуваниот работник има право на платено отсуство од четири часа во текот на работната недела заради барање на ново вработување.

На денот на престанокот на работниот однос на именуваниот работник ќе му биде вратена работната книшка како и сите други документи, а ќе му биде издадена и потврда за видот на работата што ја вршел. Исто така, именуваниот работник ќе биде одјавен од социјално осигурување.

Член 2

На работникот _____ **МУ СЕ ПОНУДУВА** склучување на нов – променет договор за вработување на неопределено време, со полно работно време, за извршување работи и работните задачи _____, кај истиот работодавач.

Член 3

Доколку именуваниот работник не ја прифати понудата од член 2 на оваа одлука, настапуваат правните последици од член 1 на одлуката, со престанок на работниот однос.

О Б Р А З Л О Ж Е Н И Е

Во АД_____, е спроведена постапка за воведување на економски и структурни промени поради кои за работа на определен број работници престанала потребата. Во текот на таа постапка е изготвена Предлог –програма за утврдување на потребата од воведување на економски и структурни промени (деловни причини) со предлог за решавање на правата на работниците за чија работа престанала потребата, бр._____ год., како и Предлог за измена на Правилникот за систематизација на работи и работните задачи бр._____ год.

Во понатамошниот тек на постапката согласно со член 95, став 1 од ЗРО, на _____ год., е одржано советување со претставникот на Синдикатот (*претставникот на работниците доколку не е организиран синдикат*). Потоа е постапено и според став 2 од наведената законска одредба. Како резултат на тоа, надлежниот орган, имајќи го предвид мислењето на Синдикатот (претставникот на работниците), ја има донесено одлуката за усвојување на Програмата за утврдување на потребата од воведување на економски и структурни промени со мерки за решавање на правата на работниците за чија работа престанала потребата бр._____ година, Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за систематизација на работите и работните задачи бр._____ год. и конечно е донесена општата одлука за давање отказ на договорот за вработување бр._____ година.

Поради настанатите структурни промени дојдено е до укинување на работното место на кое именуваниот работник ги извршувал работните обврски поради што престанува потреба за работата на работникот за работа на неопределено време со полно работно време, на работно место _____. Бидејќи согласно со измените и дополнувањата на систематизацијата АД _____ има потреба од работникот_____, на неопределено време, со полно работно време, на работникот му

се понудува склучување на нов – променет договор за вработување на работно место _____. Доколку работникот не ја прифати понудата ќе му престане работниот однос под условите определени со точка 1 од одлуката.

Поради наведеното е одлучено како во диспозитивот.

ИЗВРШЕН ДИРЕКТОР,

ПОУКА : приговор против одлуката е дозволен во рок од 8 дена од денот на добивањето на одлуката до Одборот на директори;